

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів
України

від

2024 р. №

КРИТЕРІЇ

оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що надається для розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України

1. Ці критерії застосовуються для проведення Уповноваженим органом з питань державної допомоги (далі – Уповноважений орган) оцінки допустимості державної допомоги, що надається суб'єктам господарювання з метою розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України, з урахуванням вимог статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, та встановлюють умови, за яких така державна допомога є допустимою для конкуренції.

2. У цих критеріях терміни вживаються в такому значенні:

дата надання державної допомоги – дата набрання чинності нормативно-правовим та/або розпорядчим актом, та/або іншим документом, який надає право на отримання державної допомоги;

допустимі витрати – перелік витрат, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги;

енергомістке підприємство – суб'єкт господарювання, обсяг витрат якого на енергетичні продукти (крім природного газу та електроенергії) становить не менше 3,0 відсотків обсягу його виробництва або обороту за 2021 рік або не менше 6,0 відсотків обсягу його виробництва або обороту за перше півріччя 2022 року;

завершення здійснення інвестиції – дата, коли надавач державної допомоги вважає, що інвестиція завершена або, за її відсутності, через три роки після початку робіт над інвестиційним проектом чи провадженням діяльності;

ЕВІТДА – показник фінансового результату суб'єкта господарювання від основної діяльності до сплати відсотків, податків, зборів (обов'язкових платежів) та амортизаційних відрахувань;

матеріальні активи – активи, що складаються із землі, будівель, цілісного майнового комплексу і устаткування (обладнання);

нематеріальні активи – активи, які не мають фізичного чи фінансового втілення, такі як патенти, ліцензії, ноу-хау чи інша інтелектуальна власність;

процес конкурсних торгів – процес (аукціон, конкурс, тендер тощо), який ґрунтується на об'єктивних, чітких, прозорих недискримінаційних критеріях відбору суб'єктів господарювання, визначених заздалегідь та опублікованих не менше ніж за шість тижнів до кінцевого терміну подання заявок на участь у торгах, та передбачає участь достатньої кількості суб'єктів господарювання і надання державної допомоги на основі початкової пропозиції, поданої учасником таких торгів, або на основі кінцевої ціни. Бюджет або обсяг, пов'язаний із процесом конкурсних торгів, є обов'язково обмеженим, що повинно забезпечити ситуацію, коли не всі учасники конкурсних торгів отримають державну допомогу;

принцип «не завдати істотної шкоди» – передбачає, що надання державної допомоги не завдає шкоди цілям державної кліматичної політики;

та сама або подібна господарська діяльність – діяльність у тому самому класі (чотиризначний числовий код) статистичної класифікації видів економічної діяльності відповідно до Національного класифікатора України.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному у Бюджетному, Господарському та Податковому кодексах України, законах України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», «Про захист економічної конкуренції», «Про ринок електричної енергії», «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», «Про санкції» та постанові Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 р. № 36 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання» (Офіційний вісник України, 2018 р., № 14, ст. 473).

3. Державна допомога для розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних широкомасштабною

військовою агресією російської федерації проти України (далі – державна допомога) є допустимою, якщо виконуються умови, встановлені цими критеріями.

4. Державна допомога надається для сприяння розв'язанню соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України та запровадженням воєнного стану, але не пізніше 3 років після скасування дії воєнного стану.

5. До категорій отримувачів державної допомоги належать суб'єкти господарювання, які зазнали фінансових проблем, пов'язаних з широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України, та потребують підтримки, яка не може бути забезпечена за рахунок власних джерел.

6. Державна допомога не надається:

суб'єктам господарювання, щодо яких застосовні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (далі – санкції), прийняті Європейським Союзом та/або Україною, зокрема:

що належать або контролюються особами, організаціями чи органами, щодо яких застосовуються санкції, прийняті Європейським Союзом та/або Україною;

що діють у галузях промисловості, на які поширюються санкції, прийняті Європейським Союзом та/або Україною;

якщо її надання залежить від зобов'язання отримувача державної допомоги використовувати товари (роботи, послуги) вітчизняного виробництва;

що надається на експортну діяльність, яка безпосередньо пов'язана з обсягом експорту, створенням та функціонуванням мережі розповсюдження або іншими поточними витратами, пов'язаними з експортною діяльністю;

на переміщення діяльності суб'єкта господарювання між країною – членом Європейського Союзу та Україною (далі – переміщення).

Переміщення вважається таким, що відбулося, якщо виконуються одночасно такі умови:

отримувач державної допомоги або суб'єкт господарювання, який пов'язаний з ним відносинами контролю, переміщує ту саму або подібну господарську діяльність, або частину цієї діяльності;

товари (роботи, послуги), що вироблялися / виконувалися / надавалися до переміщення та після нього, повністю або частково використовуються для однієї і тієї ж цілі та задовольняють потреби тієї ж групи споживачів;

втрачаються робочі місця суб'єкта господарювання, який розміщувався у відповідній країні до його переміщення.

7. Максимальний розмір державної допомоги, що може бути наданий отримувачу державної допомоги, визначається з урахуванням сукупного розміру державної допомоги і не може перевищувати 100 відсотків суми допустимих витрат.

Сукупний розмір державної допомоги, включно з незначною державною допомогою, яка надається отримувачеві державної допомоги на відшкодування допустимих витрат, розраховується як сума державної допомоги за всіма програмами державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги.

Визначення максимального розміру державної допомоги та суми допустимих витрат здійснюється з урахуванням податків і зборів (обов'язкових платежів), крім податку на додану вартість, у разі якщо його відшкодування здійснюється відповідно до законодавства. Перелік та розмір допустимих витрат підтверджуються надавачем державної допомоги

8. Державна допомога надається за видами, а саме державна допомога:
- 1) з обмеженим обсягом;
 - 2) на підтримку ліквідності у формі гарантій;
 - 3) на підтримку ліквідності у формі пільгових кредитів;
 - 4) на покриття додаткових витрат суб'єктів господарювання у зв'язку із значним зростанням цін на природний газ, електроенергію та теплову енергію;
 - 5) інвестиційного характеру для прискорення розгортання відновлюваних джерел енергії та зберігання енергії;
 - 6) операційного характеру для прискорення розгортання відновлюваних джерел енергії та зберігання енергії;
 - 7) для декарбонізації промислових виробничих процесів шляхом електрифікації та/або використання відновлюваних джерел енергії та водню на основі електричної енергії, а також для заходів з енергоефективності;
 - 8) на додаткове зменшення споживання електричної енергії;
 - 9) для прискорених інвестицій у секторах, стратегічних для переходу до безвуглецевої економіки.

9. Державна допомога з обмеженим обсягом є допустимою при дотриманні умов, визначених в пунктах 4 – 7 цих критеріїв, за таких умов:

- 1) максимальний розмір державної допомоги не перевищує 2,25 мільйона євро за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України на дату надання такої допомоги, на одного отримувача державної допомоги;
- 2) державна допомога надається на підставі програми державної допомоги з визначеним бюджетом;
- 3) державна допомога надається у будь-якій формі за умови, що загальна номінальна вартість таких заходів не перевищує максимального розміру, визначеного у підпункті 1 пункту 9 цих критеріїв.

Якщо державна допомога надається у формі державних гарантій, застосовуються умови, визначені підпунктом 8 пункту 10 цих критеріїв.

Якщо допомога надається у формі субсидованих кредитів, застосовуються умови, визначені підпунктом 8 пункту 11 цих критеріїв.

Державна допомога відповідно до цього пункту, надана у формі податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), списання боргів, включно із заборгованістю за надані державні послуги, списання штрафних санкцій, компенсації збитків суб'єктам господарювання, надання гарантій, кредитів на пільгових умовах, обслуговування кредитів на пільгових умовах, зменшення фінансових зобов'язань суб'єктів господарювання перед фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування, може бути перетворена в інші форми державної допомоги, такі як субсидії, гранти, дотації, за умови, що перетворення у межах строків, установлених пунктом 4 цих критеріїв, та при виконанні умов допустимості державної допомоги, встановлених цим пунктом.

10. Державна допомога у формі гарантій, яка надається для підтримки ліквідності суб'єктів господарювання, є допустимою при дотриманні умов, визначених в пунктах 4 – 7 цих критеріїв, за таких умов:

1) гарантії надаються суб'єктам господарювання за новими індивідуальними кредитами;

2) плата за надання гарантії встановлюється за окремими кредитами на мінімальному рівні, який має поступово збільшуватися зі збільшенням строку дії гарантованого кредиту, як це зазначено в наведеній таблиці:

Тип отримувача	Для першого року	Для другого - третього років	Для четвертого - шостого років
Суб'єкти малого та середнього підприємництва	25 базисних пунктів	50 базисних пунктів	100 базисних пунктів
Суб'єкти великого підприємництва	50 базисних пунктів	100 базисних пунктів	200 базисних пунктів

3) як альтернатива, надавач державної допомоги може повідомити про програми державної допомоги, взявши за основу наведену у підпункті 2 цього пункту таблицю, але згідно з якими тривалість гарантії, плата за надання гарантії та гарантійне покриття можуть бути пропорційно змінені для кожної базової окремої основної позики (наприклад, нижче гарантійне покриття може компенсувати довший термін або нижчі гарантійні внески); фіксована премія

може використовуватися протягом усього терміну дії гарантії, якщо вона перевищує мінімальні премії за 1-й рік, наведені в зазначеній таблиці для кожного типу отримувача державної допомоги, скориговані відповідно до тривалості гарантії та гарантійного покриття відповідно до цього пункту;

4) максимальний розмір кредитів, які можуть бути надані одному з отримувачів державної допомоги, за якими надається державна допомога для підтримки ліквідності у формі гарантії, не повинен перевищувати:

15 відсотків середнього річного обороту отримувача державної допомоги за останні три роки, що передували широкомасштабній військовій агресії, якщо отримувачами державної допомоги відповідно до цього пункту є новостворені суб'єкти господарювання, з дня державної реєстрації яких пройшло менше трьох років, максимальний розмір кредитів розраховується на основі тривалості існування суб'єкта господарювання на день заявки суб'єкта господарювання на отримання державної допомоги, або;

50 відсотків витрат отримувача державної допомоги на енергію за 12 місяців, що передують місяцю подання заявки на отримання державної допомоги; або

за умови надання відповідного обґрунтування надавачем державної допомоги Уповноваженому органу такий розмір кредитів може бути збільшений:

для задоволення потреб у ліквідності на наступні 12 місяців з дати надання державної допомоги для суб'єктів малого та середнього підприємництва та на 6 місяців для суб'єктів великого підприємництва;

для суб'єктів великого підприємництва, яким необхідно надати фінансову заставу для торгівлі на енергетичних ринках, щоб покрити потреби в ліквідності, що впливають із цієї діяльності, на 12 місяців з дати надання державної допомоги.

Потреби в ліквідності отримувача державної допомоги повинні визначатися планом ліквідності, який формується надавачем державної допомоги на підставі інформації, наданої отримувачем державної допомоги, та може включати як обігові кошти, так і інвестиційні витрати.

Відповідно до цього пункту може бути надана додаткова державна допомога у формі гарантій, для врахування нових потреб отримувача державної допомоги в ліквідності, що не були включені в початкову оцінку потреб у ліквідності. У такому разі надавач державної допомоги повинен забезпечити покриття одних і тих же потреб в ліквідності за рахунок державної допомоги лише один раз;

5) тривалість надання державної допомоги у формі гарантії становить не більше 6 років, у разі якщо не застосовуються умови, викладені у підпункті 3 цього пункту, та гарантія не може перевищувати:

90 відсотків основної суми кредиту, якщо збитки понесені пропорційно та на однакових умовах фінансовою установою та державою; або

35 відсотків основної суми кредиту, якщо збитки спочатку відносяться на рахунок держави, а лише потім на рахунок фінансової установи; та

в обох випадках, визначених цим пунктом, при зменшенні із часом розміру кредиту гарантована сума повинна зменшуватися пропорційно;

б) за умови надання відповідного обґрунтування надавачем державної допомоги Уповноваженому органу як виняток з умов, передбачених підпунктами 1, 4, 5 та 7 пункту 10 цих критеріїв, гарантія може бути надана як незабезпечена фінансова застава центральному контрагенту або учасникам клірингу для задоволення нових потреб у ліквідності отримувача державної допомоги, що пов'язані з необхідністю надання фінансової застави для трейдерської діяльності енергетичних компаній на енергетичних ринках, що проходить кліринг. Покриття цих незабезпечених гарантій може перевищувати 90% основної суми кредиту. Для надання таких незабезпечених гарантій надавач державної допомоги повинен:

довести необхідність такого перевищеного розміру покриття на основі надійних і визначених доказів і взяти на себе зобов'язання підтвердити та постійно контролювати неможливість отримувача державної допомоги задовольнити потреби для підтримки ліквідності за рахунок інших джерел внутрішнього або зовнішнього фінансування, зокрема, через інші види державної допомоги, визначені цими критеріями;

обґрунтувати суму гарантій, яка не може перевищувати суму для покриття потреб отримувача державної допомоги у ліквідності на наступні 12 місяців, які впливають з необхідності надання фінансової застави для трейдерської діяльності на ринку електричної енергії. Надавач державної допомоги повинен постійно переглядати ці потреби;

обґрунтувати період, на який надається гарантія, який не повинен перевищувати періоду, визначеного пунктом 4 цих критеріїв, а також періоду, коли такі гарантії вважаються високоліквідною заставою;

обґрунтувати, що гарантія, надана як незабезпечена фінансова застава, забезпечить розв'язання проблеми ризику щодо отримувача державної допомоги та фінансового посередника. Зокрема, забезпечення умов стягнення з отримувача державної допомоги гарантованих сум, за яких претензії надавача державної допомоги щодо активів отримувача державної допомоги мають рівнозначний або вищий рівень пріоритетності порівняно з іншими непогашеними пріоритетними боргами та/або кредитами отримувача державної допомоги;

визначити розмір плати за надання таких гарантій, який має становити не менше ніж розмір, зазначений у таблиці, передбаченій підпунктом 2 пункту 10 цих критеріїв, плюс 200 базисних пунктів і, якщо центральний контрагент або учасник клірингу не отримує ніяких премій або комісій за незабезпечену позицію застави, з додаванням базової ставки, як це визначено в підпункті 3 пункту 11 цих критеріїв;

7) допустимими витратами є витрати на інвестиції та поповнення обігових коштів; гарантія надається за новими кредитами, які спрямовані на покриття допустимих витрат;

8) гарантії не можуть бути надані кредитним чи іншим фінансовим установам як кінцевим отримувачам державної допомоги. Гарантії можуть надаватися безпосередньо отримувачам державної допомоги або кредитним та іншим фінансовим установам як фінансовим посередникам. При цьому надавач державної допомоги повинен забезпечити, щоб кредитні установи або інші фінансові установи як фінансові посередники передавали в максимально можливому обсязі переваги державної допомоги у формі гарантій кінцевим отримувачам державної допомоги. У свою чергу, відповідний фінансовий посередник повинен забезпечити передання такої державної допомоги отримувачу державної допомоги у максимально можливому обсязі при наявності більш ризикованих портфелів, менших встановлених вимог до застави, нижчих гарантійних премій або процентних ставок.

11. Державна допомога у формі пільгових кредитів, яка надається для підтримки ліквідності суб'єктів господарювання, є допустимою при дотриманні умов, визначених в пунктах 4 – 7 цих критеріїв, за таких умов:

1) державна допомога у формі пільгових кредитів не поєднується з державною допомогою, наданою відповідно до пункту 10 цих критеріїв для того самого кредиту;

2) пільгові кредити не надаються кредитним чи іншим фінансовим установам як кінцевим отримувачам державної допомоги;

3) пільгові кредити надаються за зниженими процентними ставками, які щонайменше дорівнюють базовій ставці (індекс UIRD (12 місяців) - український індекс ставок за депозитами фізичних осіб, що розраховується на основі номінальних ставок ринку депозитів фізичних осіб), що діє на дату надання державної допомоги з додаванням маржі кредитного ризику, як зазначено в наведеній таблиці:

Тип отримувача	Маржа кредитного ризику для першого року	Маржа кредитного ризику для другого - третього років	Маржа кредитного ризику для четвертого - шостого років
Суб'єкти малого та середнього підприємництва	25 базисних пунктів	50 базисних пунктів	100 базисних пунктів
Суб'єкти великого підприємництва	50 базисних пунктів	100 базисних пунктів	200 базисних пунктів

4) як альтернатива, надавачі державної допомоги можуть повідомити про програми державної допомоги, взявши за основу наведену вище таблицю, але термін погашення позики та рівень маржі кредитного ризику можуть змінюватися (наприклад, єдина маржа кредитного ризику може

використовуватися протягом усього періоду позики), при цьому маржа кредитного ризику повинна бути вища за мінімальну маржу кредитного ризику за 1-й рік для кожного з типів отримувачів державної допомоги та скоригована відповідно до терміну погашення позики згідно з цим пунктом;

5) строк дії кредитних договорів становить не більше 6 років;

6) максимальний розмір кредитів, які можуть бути надані кожному з отримувачів державної допомоги, не повинен перевищувати:

15 відсотків середнього річного обороту отримувача державної допомоги за останні три фінансові роки, що передували широкомасштабній військовій агресії російської федерації проти України;

якщо отримувачами державної допомоги відповідно до цього пункту є новостворені суб'єкти господарювання, з дня державної реєстрації яких пройшло менше трьох років, максимальний розмір кредитів розраховується на основі тривалості існування суб'єкта господарювання на день заявки суб'єкта господарювання на отримання державної допомоги, або

50 відсотків витрат отримувача державної допомоги на електричну енергію за 12 місяців, що передують місяцю подання заявки на отримання державної допомоги;

після відповідного обґрунтування, яке надавач державної допомоги надає Уповноваженому органу для її оцінки, сума позики може бути збільшена:

для суб'єктів малого та середнього підприємництва для задоволення потреб у ліквідності на наступні 12 місяців та 6 місяців для великих підприємств;

для великих підприємств, яким необхідно надати фінансову заставу для торгівлі на енергетичних ринках, щоб покрити потреби в ліквідності, що пов'язані з такою діяльністю, на наступні 12 місяців.

Потреби в ліквідності отримувача державної допомоги повинні визначатися планом ліквідності, який формується надавачем державної допомоги на підставі інформації, наданої отримувачем державної допомоги, та може включати як оборотний капітал, так і інвестиційні витрати.

Відповідно до цього пункту може бути надана додаткова державна допомога у пільгових кредитах, щоб врахувати нові потреби отримувача в ліквідності, що не були включені в початкову оцінку потреб у ліквідності. У такому разі надавач повинен забезпечити, щоб одні й ті самі потреби в ліквідності покривалися державною допомогою лише один раз;

7) допустимими витратами є інвестиційні та операційні витрати отримувача державної допомоги;

8) кредити можуть надаватися безпосередньо кінцевим отримувачам державної допомоги або через кредитні та інші фінансові установи як фінансові посередники. При цьому надавач державної допомоги повинен забезпечити, щоб кредитні установи або інші фінансові установи як фінансові посередники передавали в максимально можливому обсязі переваги державної допомоги у формі субсидованих кредитів кінцевим отримувачам державної допомоги. У свою чергу, відповідний фінансовий посередник повинен забезпечити передачу

переваги від такої державної допомоги в максимально можливому обсязі кінцевим отримувачам державної допомоги та не допускати рефінансування вже чинних кредитів за рахунок нових субсидованих кредитів.

12. Державна допомога на покриття додаткових витрат суб'єктів господарювання у зв'язку із значним зростанням цін на природний газ, електроенергію та теплову енергію є допустимою при дотриманні умов, визначених в пунктах 4 – 7 цих критеріїв, за таких умов:

1) державна допомога надається у формі дотацій, субсидій, грантів, поповнення капіталу, гарантій, кредитів, податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів;

2) державна допомога надається на підставі програми державної допомоги та з визначеним бюджетом;

3) допустимими витратами є витрати на природний газ, електроенергію, теплову енергію та охолодження, що безпосередньо вироблені з природного газу та електроенергії. Сума допустимих витрат розраховується на основі обсягів споживання отримувачем державної допомоги природного газу, електроенергії та теплової енергії й охолодження, безпосередньо вироблені з природного газу та електроенергії, закуплених отримувачем державної допомоги.

Сума допустимих витрат розраховується за такою формулою:

$$S = (p(t) - p(\text{ref}) * 1,5) * q,$$

де:

S – сума допустимих витрат;

t – відповідний місяць або період із кількох послідовних місяців, починаючи з 1 лютого 2022 року;

ref – базовий період з 1 січня 2021 року по 31 грудня 2021 року;

p – середня ціна за одиницю спожитої енергії отримувачем державної допомоги у відповідному періоді;

p(ref) – середня ціна за одиницю спожитої енергії отримувачем державної допомоги у базовому періоді;

q – обсяг енергії, спожитої отримувачем державної допомоги як кінцевим споживачем, що не може перевищувати 70% спожитої енергії у базовому періоді.

4) максимальний розмір державної допомоги, яка може бути надана кожному з отримувачів державної допомоги, не повинен перевищувати 50 відсотків суми допустимих витрат, а загальна сума державної допомоги не повинна перевищувати 4 мільйони євро за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, на дату надання такої допомоги, на одного суб'єкта господарювання;

5) як виняток з вимог підпункту 4 цього пункту максимальний розмір державної допомоги може бути збільшено в окремих випадках для отримувачів

державної допомоги, які демонструють зниження економічної ефективності, за умови дотримання умов, викладених у підпунктах 1– 3 цього пункту, та таких умов:

максимальний розмір державної допомоги, яка може бути надана кожному з отримувачів державної допомоги, не повинен перевищувати 40 відсотків суми допустимих витрат, а загальна сума державної допомоги не повинна перевищувати 100 мільйонів євро за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, на дату надання такої допомоги;

для отримувачів державної допомоги, які є енергомісткими підприємствами:

максимальний розмір державної допомоги, яка може бути надана одному з отримувачів державної допомоги, не повинен перевищувати 65 відсотків суми допустимих витрат, а загальна сума державної допомоги не повинна перевищувати 50 мільйонів євро за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України, на дату надання такої допомоги. При цьому отримувач державної допомоги повинен мати зниження EBITDA (без урахування державної допомоги) не менше ніж на 40 відсотків у поточному періоді порівняно з базовим або негативний EBITDA (без урахування державної допомоги) в поточному періоді;

максимальний розмір державної допомоги, яка може бути надана одному з отримувачів державної допомоги, що здійснює господарську діяльність, перелік якої наведено у додатку 1 до цих критеріїв, не повинен перевищувати 80 відсотків суми допустимих витрат, а загальна сума державної допомоги не повинна перевищувати 150 мільйонів євро за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України на дату надання такої допомоги, яка може бути надана одному суб'єкту господарювання. При цьому отримувач державної допомоги повинен мати зниження EBITDA (без урахування державної допомоги) не менше ніж на 40 відсотків у поточному періоді порівняно з базовим або негативний EBITDA (без урахування державної допомоги) в поточному періоді;

б) для отримувачів державної допомоги, визначеної підпунктом 5 цього пункту, EBITDA (з урахуванням всієї державної допомоги) за відповідний період не може перевищувати 70 відсотків його EBITDA за звітний період. Якщо його показник EBITDA був негативний за відповідний період, державна допомога не повинна призводити до збільшення його EBITDA в поточному періоді вище 0;

7) для державної допомоги, щодо якої розрахунок суми допустимих витрат здійснюється за період з 1 січня 2024 року до 30 червня 2024 року, EBITDA отримувача державної допомоги за поточний період, як виняток, може бути розрахований на основі даних за календарний рік, який закінчується 31 грудня 2023 року;

8) якщо обсяг державної допомоги, визначеної цим пунктом, на одного отримувача державної допомоги перевищує 50 мільйонів євро за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України на дату надання

такої допомоги, надавач державної допомоги повинен включити до програми державної допомоги вимогу щодо обов'язку отримувача державної допомоги подати протягом одного року з дати надання державної допомоги план, який визначає як отримувачем державної допомоги буде забезпечено зменшення вуглецевого сліду споживання енергії на основі одного з таких заходів:

задовольняються певні частки власних потреб у споживанні енергії за рахунок відновлюваних джерел енергії;

здійснення інвестицій в енергоефективність, зменшення споживання енергії відносно економічного результату;

здійснення інвестицій для зменшення або диверсифікації споживання природного газу;

забезпечення гнучкості інвестицій з метою сприяння кращій адаптації бізнес-процесів до цінових коливань на ринках електроенергії;

9) державна допомога, зазначена у цьому пункті, може поєднуватися з державною допомогою, зазначеною у пункті 9 цих критеріїв, при дотриманні вимог щодо максимального розміру державної допомоги, встановленого цим пунктом, для того самого обсягу споживання електричної енергії; допомога, надана відповідно до цього пункту, яка розраховується на основі середньої ціни за одиницю спожитої енергії отримувачем державної допомоги у базовому періоді ($p(\text{ref})$), не може поєднуватися з державною допомогою, наданою відповідно до пункту 16 цих критеріїв;

10) державна допомога, зазначена у цьому пункті, може надаватися у формі авансового платежу за умови забезпечення надавачем державної допомоги перевірки встановлених цими критеріями умов допустимості державної допомоги на основі фактичних даних та зворотного стягнення надлишкових сум державної допомоги з отримувача державної допомоги не пізніше ніж шість місяців після закінчення відповідного періоду.

13. Державна допомога інвестиційного характеру для прискорення розгортання відновлюваних джерел енергії та зберігання енергії надається для зменшення залежності від імпорту викопного палива та є допустимою при дотриманні умов, визначених в пунктах 4 – 7 цих критеріїв, за таких умов:

1) допомога надається для покриття допустимих витрат, якими є інвестиції:

у виробництво енергії з відновлюваних джерел енергії, відновлюваного водню та відновлюваного палива, отриманого з водню, за винятком виробництва електричної енергії з відновлюваного водню;

в установки зі зберігання електричної енергії та зберігання теплової енергії, яка може поєднуватися з державною допомогою, наданою для інвестицій, передбачених цим підпунктом;

в зберігання відновлюваного водню, біопалива, біогазу (включаючи біометан) і палива з біомаси, при цьому відповідна установка такого зберігання має щорічно відбирати не менше 75 відсотків вмісту палива від напряму

приєднаних установок, що виробляють відновлюваний водень, біопаливо, біорідини, біогаз (включаючи біометан) і паливо з біомаси;

2) установки, охоплені підпунктом 1 цього пункту, крім офшорних вітрових електростанцій та/або установок, повинні бути введені в експлуатацію протягом 36 місяців з дати надання державної допомоги. При цьому надавач державної допомоги повинен запровадити систему штрафних санкцій для ефективного дотримання цієї вимоги;

3) допомога надається на підставі програми державної допомоги з визначеним обсягом потужності та визначеним бюджетом. Програми державної допомоги можуть бути обмежені однією або декількома технологіями, зазначеними в підпункті 1 цього пункту, але не повинні включати ніяких обмежень та/або дискримінаційних умов;

4) допомога надається у формі: грантів, авансових платежів, що підлягають поверненню, гарантій, податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів, кредитів на пільгових умовах, обслуговування кредитів за пільговими тарифами;

5) розмір державної допомоги:

визначається за результатами проведення процесу конкурсних торгів; при цьому не менше 70 відсотків критеріїв відбору, які використовуються для рейтингу пропозицій, мають прямо чи опосередковано встановлювати внесок відповідного проєкту, на який надається державна допомога, в екологічні цілі програми державної допомоги; або

адміністративно встановлюється надавачем державної допомоги на основі даних про інвестиційну вартість кожного проєкту, на який надається державна допомога;

державна допомога для сонячних фотоелектричних, берегових і офшорних вітрових установок і гідроелектростанцій надається лише за результатами проведення процесу конкурсних торгів;

б) як виняток з підпункту 5 цього пункту процес конкурсних торгів не є обов'язковим для сонячних фотоелектричних, берегових і офшорних вітрових установок і гідроелектростанцій, якщо допомога, надана кожному отримувачу державної допомоги на проєкт, не перевищує 30 мільйонів євро за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України на дату надання такої допомоги, а проєкти є малими проєктами;

7) максимальний розмір державної допомоги не повинен перевищувати:

100 відсотків суми допустимих витрат, якщо державна допомога надається за результатами проведення процесу конкурсних торгів відповідно до абзацу другого підпункту 5 цього пункту; або

45 відсотків суми допустимих витрат, якщо державна допомога надається адміністративно відповідно до абзацу третього підпункту 5 цього пункту, цей розмір може бути збільшений на 20 відсотків для державної допомоги, наданої суб'єктам малого підприємництва, і на 10 відсотків для державної допомоги, наданої суб'єктам середнього підприємництва;

8) якщо державна допомога надається для виробництва відновлюваного водню або для виробництва відновлюваного палива, отриманого з водню, надавач державної допомоги повинен гарантувати, що водень і паливо, отримане з водню, виробляється з відновлюваних джерел енергії;

9) якщо державна допомога надається для виробництва біопалива, біогазу (включаючи біометан) і палива з біомаси, надавач державної допомоги повинен гарантувати, що види палива, для яких надається державна допомога, відповідають критеріям стійкості та скорочення викидів парникових газів;

10) державна допомога може надаватися для нових або реконструйованих потужностей. Розмір допомоги для реконструйованих потужностей не залежить від виробленої енергії, тільки додаткові витрати по відношенню до оновленої потужності є допустимими.

Реконструкція означає оновлення електростанцій, які виробляють відновлювану енергію, включаючи повну або часткову заміну установок або операційних систем і обладнання з метою заміни потужності або підвищення ефективності чи потужності установки;

11) державна допомога, визначена у цьому пункті, може поєднуватися з:

будь-якою державною допомогою, за винятком державної допомоги, визначеної у пункті 14 цих критеріїв, щодо різних допустимих витрат, які можна визначити;

будь-якою державною допомогою, за винятком державної допомоги, визначеної у пункті 14 цих критеріїв, щодо тих самих допустимих витрат, у разі, якщо таке поєднання не призводить до перевищення максимального розміру державної допомоги, визначеного у підпункті 7 цього пункту;

12) державна допомога, визначена у цьому пункті, може бути поєднана з державною допомогою, визначеною у пункті 14 цих критеріїв, у разі, якщо повідомлена програма державної допомоги передбачає таку можливість під час подання повідомлення про нову державну допомогу;

13) надавач державної допомоги повинен забезпечити дотримання принципу «не завдати істотної шкоди».

14. Державна допомога операційного характеру для прискорення розгортання відновлюваних джерел енергії та зберігання енергії надається для швидкого зменшення залежності від імпорту викопного палива та є допустимою при дотриманні умов, визначених в пунктах 4 – 7 цих критеріїв, за таких умов:

1) допустимими витратами є витрати отримувача державної допомоги, які виникають під час провадження ним господарської діяльності з:

виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії, відновлюваного водню та відновлюваного палива, отриманого з водню, за винятком виробництва електричної енергії з відновлюваного водню;

експлуатації установок зі зберігання електричної енергії та зберігання теплової енергії, яка може поєднуватися з державною допомогою інвестиційного характеру, передбаченою підпунктом 13 цих критеріїв;

експлуатації установок зі зберігання відновлюваного водню, біопалива, біорідин, біогазу (включаючи біометан) і палива з біомаси, відповідна установка з такого зберігання має щорічно відбирати не менше 75 відсотків вмісту палива від напряму приєднаних установок, що виробляють відновлюваний водень, біопаливо, біорідини, біогаз (включаючи біометан) і паливо з біомаси;

2) державна допомога надається на підставі програми державної допомоги з визначеною потужністю зберігання або обсягом виробництва та визначеним бюджетом; державна допомога може бути обмежена однією або декількома технологіями, зазначеними в підпункті 1 цього пункту, але не повинна передбачати ніяких обмежень та/або дискримінаційних умов;

3) державна допомога надається у формі контрактів на різницю цін, за якими виробники продають свою електричну енергію безпосередньо на ринку та з тривалістю контракту, укладеного не більше як на 20 років після того, як установка, на яку надана державна допомога, розпочала роботу;

4) розмір державної допомоги визначається:

за результатами проведення процесу конкурсних торгів. Не менше ніж 70 відсотків критеріїв відбору, які використовуються для рейтингу пропозицій, мають прямо чи опосередковано встановлювати внесок відповідного проекту, на який надається державна допомога, в екологічні цілі програми державної допомоги; або

за ціною продажу електричної енергії, визначеної в установленому законодавством порядку, для покриття очікуваних чистих витрат, у тому числі розрахункової середньозваженої вартості капіталу, з урахуванням усіх основних надходжень та будь-якої вже отриманої державної допомоги;

5) допомога для виробництва електроенергії із сонячних фотоелектричних, берегових й офшорних вітрових електростанцій і гідроенергії надається лише за результатами проведення процесу конкурсних торгів;

6) процес конкурсних торгів не є обов'язковим для виробництва електроенергії із сонячних фотоелектричних, берегових і морських вітрових електростанцій, а також гідроенергії, якщо допомога, надана кожному отримувачу державної допомоги на проект, не перевищує 30 мільйонів євро за офіційним курсом, встановленим Національним банком України на день надання такої допомоги, на:

проекти зі встановленою потужністю, що дорівнює або нижча за 1 МВт; або

проекти зі встановленою потужністю, що дорівнює або нижча за 6 МВт, якщо вони на 100 відсотків належать суб'єктам малого та середнього підприємництва, що працюють з відновлюваними джерелами енергії; або

тільки для вітрової генерації, проекти зі встановленою потужністю, що дорівнює або нижча за 18 МВт, якщо вони на 100 відсотків належать суб'єктам малого та мікропідприємництва або енергетичним кооперативам, які використовують джерела відновлюваної енергії;

В таких випадках розмір державної допомоги встановлюється відповідно до абзацу третього підпункту 4 цього пункту;

7) програма державної допомоги розробляється надавачем державної допомоги таким чином, щоб запобігти будь-якому надмірному спотворенню конкуренції для ефективного функціонування відповідних ринків. Надавач державної допомоги повинен контролювати, щоб державна допомога не стимулювала отримувачів державної допомоги пропонувати свою продукцію за ціною нижче собівартості;

8) якщо державна допомога надається для виробництва відновлюваного водню або для виробництва відновлюваного палива, отриманого з водню, надавач державної допомоги повинен гарантувати, що водень і паливо, отримане з водню, виробляється з відновлюваних джерел енергії;

9) якщо державна допомога надається для виробництва біопалива, біогазу (включаючи біометан) і палива з біомаси, надавач державної допомоги повинен гарантувати, що види палива, яким надається допомога, відповідають критеріям стійкості та скорочення викидів парникових газів;

10) державна допомога надається новим або реконструйованим потужностям;

11) державна допомога згідно із цим пунктом може поєднуватися з будь-якою іншою державною допомогою, якщо ці заходи стосуються різних визначених допустимих витрат. Допомога може бути поєднана з державною допомогою щодо тих самих допустимих витрат за умови, що таке поєднання не призводить до перевищення 100 відсотків допустимих чистих витрат;

12) державна допомога може бути надана для установок, роботи на яких розпочато 9 березня 2023 року;

13) при наданні державної допомоги надавач повинен забезпечити дотримання принципу «не завдати істотної шкоди»;

14) державна допомога, що надається для збільшення максимальної потужності виробництва електроенергії діючими установками без здійснення подальших інвестицій, повинна відповідати таким умовам:

діюча установка підключена до мережі до 1 жовтня 2022 року та отримала державну допомогу, визнану Уповноваженим органом допустимою для конкуренції;

державна допомога надається для збільшення максимальної потужності діючих установок до 1 МВт на установку або еквівалентно без здійснення подальших інвестицій;

державна допомога повинна відповідати вимогам, викладеним у підпунктах 1 – 3, 7, 8 цього пункту;

державна допомога не повинна поєднуватися з іншою державною допомогою, що підтримує таку саму додаткову потужність.

15. Державна допомога для декарбонізації промислових виробничих процесів шляхом електрифікації та/або використання відновлюваних джерел

енергії та водню на основі електричної енергії, а також для заходів з енергоефективності надається для сприяння інвестиціям у декарбонізацію промислової діяльності та скорочення залежності від імпорту викопного палива та є допустимою при дотриманні умов, визначених в пунктах 4 – 7 цих критеріїв, за таких умов:

1) державна допомога надається на підставі програми державної допомоги та з визначеним бюджетом;

2) максимальний розмір державної допомоги, яка може бути надана кожному з отримувачів державної допомоги, не повинна перевищувати 10 відсотків загального бюджету програми державної допомоги, але не більше 200 мільйонів євро за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України на дату надання такої державної допомоги для одного отримувача державної допомоги в рамках реалізації одного проєкту. Після відповідного обґрунтування, наданого надавачем державної допомоги, Уповноважений орган може визнати допустимими програми державної допомоги, які передбачають надання суми індивідуальної допомоги, що перевищує 10 % загального бюджету, передбаченого програмою державної допомоги;

3) державна допомога надається у формі грантів, авансових платежів, що підлягають поверненню, гарантій, податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів, кредитів на пільгових умовах, обслуговування кредитів за пільговими тарифами;

4) отримувач державної допомоги в результаті отримання державної допомоги повинен забезпечити:

зменшення не менше ніж на 40 відсотків прямих викидів парникових газів від його промислового обладнання, яке на дату надання державної допомоги використовує викопне паливо як джерело енергії або сировину, шляхом електрифікації виробничих процесів або переходу на використання відновлюваного водню та водню на основі електричної енергії, або відновлюване водневе паливо для заміни викопного палива порівняно з ситуацією до надання державної допомоги; та/або

зменшення не менше ніж на 20 відсотків споживання енергії промисловими установками під час провадження ним діяльності, на яку надається державна допомога порівняно із ситуацією до надання державної допомоги;

5) допустимими витратами є інвестиційні витрати, що забезпечують:

скорочення викидів парникових газів від промислової діяльності, що використовує викопне паливо як джерело енергії або сировину; або

скорочення споживання енергії під час провадження промислової діяльності;

б) надання державної допомоги не повинно призводити до збільшення більш ніж на 2 відсотки загальної виробничої потужності отримувача державної допомоги;

7) якщо державна допомога надається для інвестицій у промислову декарбонізацію, що передбачає використання відновлюваного водню, надавач державної допомоги повинен забезпечити, щоб використовуваний водень вироблявся з відновлюваних джерел енергії;

8) якщо державна допомога надається для інвестицій у промислову декарбонізацію, що передбачає використання відновлюваного палива, отриманого з водню, таке паливо повинно відповідати таким сукупним вимогам:

це рідке та газоподібне паливо, яке отримують з відновлюваного водню, енергетичний вміст якого отримують з відновлюваних джерел, відмінних від біомаси;

забезпечує скорочення викидів парникових газів протягом життєвого циклу щонайменше на 70 відсотків порівняно з аналогом викопного палива $94 \text{ г CO}_2\text{eq/МДж}$;

зазначене відновлювальне паливо має бути вироблене відповідно до методології для відновлюваного рідкого та газоподібного транспортного палива небіологічного походження;

9) державна допомога для промислової декарбонізації, що передбачає використання водню, виробленого з електричної енергії, може надаватися у таких випадках:

водень виробляється лише в години, коли гранична генеруюча одиниця в зоні торгів, де розташований електролізер, у періоди розрахунку дисбалансу, коли електроенергія споживається, є електростанцією, що не використовує викопного палива; водень, вироблений у такі години та який уже був врахований як відновлюваний водень у розумінні підпункту 8 цього пункту, не може бути врахований вдруге відповідно до цього розділу; або

водень виробляється з електроенергії, отриманої з мережі, й електролізер виробляє водень протягом кількості годин повного навантаження, що дорівнює або менше кількості годин, протягом яких гранична ціна електроенергії в зоні торгів устанавлювалась установками, що виробляють електричну енергію без викопного палива; водень, вироблений протягом кількості годин повного навантаження, що дорівнює або є меншою за кількість годин, протягом яких гранична ціна електроенергії в зоні торгів була встановлена установками, що виробляють відновлювану електричну енергію, і який вже була врахований як відновлюваний у розумінні підпункту 8 цього пункту, не може бути врахований вдруге відповідно до цього пункту; або

надавач державної допомоги повинен гарантувати, що використаний водень на основі електричної енергії забезпечує скорочення викидів парникових газів протягом життєвого циклу щонайменше на 70 відсотків порівняно з аналогом викопного палива, для порівняння $94 \text{ г CO}_2\text{eq/МДж}$, та походить із джерел, які не містять викопного палива. Метод розрахунку викидів парникових газів, розподілених на електроенергію, не повинен призводити до збільшення споживання викопного палива. Лише частка виробленого водню, що відповідає середній частці електроенергії від електростанцій, що не використовують

викопне паливо, виміряна за два роки до відповідного року, може використовуватися для цілей цього пункту. Частка водню, виробленого згідно із цим пунктом, що відповідає середній частці електроенергії з відновлюваних джерел електроенергії, виробленої за два роки до відповідного року, не може бути врахована вдруге в цьому розділі, якщо він був врахований як відновлюваний водень у розумінні підпункту 7 цього пункту;

10) установки або обладнання, на які надається державна допомога, повинні бути введені в експлуатацію протягом 36 місяців з дати надання державної допомоги. При цьому надавач державної допомоги повинен запровадити систему штрафних санкцій для ефективного дотримання цієї вимоги;

11) не є допустимою державна допомога для досягнення встановлених законодавством України чинних обов'язкових екологічних стандартів;

12) сума допустимих витрат визначається як різниця між сумою витрат на проєкт згідно з підпунктом 4 цього пункту та сумою заощаджених коштів та/або додаткових доходів порівняно із ситуацією за відсутності державної допомоги протягом усього терміну інвестиції. Надавач державної допомоги повинен заздалегідь розробити механізм повернення надлишкової державної допомоги у випадку отримання отримувачем державної допомоги незапланованого надприбутку;

13) максимальний розмір державної допомоги не повинен перевищувати 40 відсотків суми допустимих витрат; цей показник може бути збільшений на 10 відсотків для державної допомоги, наданої суб'єктам середнього підприємництва, та на 20 відсотків для державної допомоги, наданої суб'єктам малого підприємництва.

Максимальний розмір державної допомоги також може бути збільшений на 15 відсотків для державної допомоги, яка забезпечує скорочення прямих викидів парникових газів не менш ніж на 55 відсотків або споживання енергії не менше ніж на 25 відсотків порівняно із ситуацією до дати надання державної допомоги. Скорочення прямих викидів парникових газів або споживання енергії має вимірюватися на основі середніх прямих викидів парникових газів або споживання енергії протягом п'яти років, що передували поданню заяви про отримання державної допомоги (середній викид / споживання на річній основі);

14) як альтернатива підпункту 13 цього пункту максимальний розмір державної допомоги може визначатися за результатами проведення процесу конкурсних торгів. Не менше ніж 70 відсотків у загальних критеріях відбору, які використовуються для рейтингу пропозицій, мають бути визначені в умовах отримання державної допомоги на одиницю захисту навколишнього середовища. Бюджет, пов'язаний із процесом тендеру, має бути обов'язково обмеженим, щоб забезпечити, що не всі учасники тендеру отримають державну допомогу;

15) як альтернатива підпункту 12 цього пункту суму допустимих витрат можуть складати інвестиційні витрати, пов'язані з проєктами, зазначеними у

підпункті 4 цього пункту, витрати на обладнання, машини або установки, необхідні для переходу на водень або водневе паливо або підвищення енергоефективності. У такому разі максимальний розмір державної допомоги не повинен перевищувати 60 відсотків суми допустимих витрат для проєктів, зазначених в абзаці першому підпункту 4 цього пункту, крім проєктів електрифікації. Для проєктів електрифікації та проєктів, зазначених в абзаці другому підпункту 4 цього пункту, максимальний розмір державної допомоги не повинен перевищувати 30 відсотків суми допустимих витрат;

16) державна допомога, зазначена у цьому пункті, може поєднуватися з будь-якою іншою державною допомогою, якщо ці заходи стосуються різних визначених допустимих витрат;

17) державна допомога, надана відповідно до підпунктів 12 – 14 цього пункту, може поєднуватися з іншою державною допомогою на однакові допустимі витрати, за умови, що максимальний розмір державної допомоги не перевищує розміру, визначеного в підпунктах 13 – 14 цього пункту;

18) допомога, надана відповідно до підпункту 15 цього пункту, може бути поєднана з іншою державною допомогою стосовно однакових допустимих витрат за умови, що максимальний розмір державної допомоги, передбачений для відповідних категорій поєднуваної державної допомоги, не перевищено. При цьому загальна сума державної допомоги не повинна перевищувати 100 відсотків суми допустимих витрат.

16. Державна допомога на додаткове зменшення споживання електричної енергії надається отримувачу державної допомоги для пом'якшення наслідків зростання цін на електричну енергію, стимулювання скорочення споживання електричної енергії та є допустимою при дотриманні умов, визначених в пунктах 4 – 7 цих критеріїв, за таких умов:

1) державна допомога надається як виплата компенсації за додаткову електроенергію, не спожиту порівняно з очікуваним споживанням;

2) державна допомога повинна бути спрямована на скорочення споживання електроенергії. При цьому надавач державної допомоги повинен обґрунтувати наявність додаткових переваг при отриманні державної допомоги (зниження витрат на енергосистему або зменшення споживання газу тощо), які є необхідними та пропорційними для усунення проблем в економіці;

3) державна допомога надається на підставі програми державної допомоги з визначеним обсягом додаткового скорочення споживання та бюджетом;

4) державна допомога надається в будь-якій формі;

5) державна допомога надається за результатами проведення процесу конкурсних торгів. Надавач державної допомоги повинен заздалегідь розробити механізм повернення надлишкової державної допомоги;

6) процес конкурсних торгів додатково повинен передбачати різні способи досягнення додаткового скорочення отримувачем державної допомоги споживання електричної енергії;

7) програми державної допомоги можуть містити обмеження, що передбачають надання державної допомоги лише одній чи кільком категоріям отримувачів державної допомоги, у разі обґрунтування надавачем державної допомоги наявності не менше ніж однієї з таких обставин:

відмінності в характеристиках послуг, які можуть запропонувати потенційні отримувачі державної допомоги, зокрема, тривалість, частота активації, є такими, що пропозиції за МВт-год не можуть вважатися порівняними;

надавач державної допомоги може продемонструвати обмеження негативного впливу державної допомоги на конкуренцію; або

забезпечити своєчасне впровадження програм державної допомоги, зокрема, шляхом розширення існуючих програм державної допомоги;

Програми державної допомоги не повинні включати жодних штучних обмежень чи дискримінації та не повинні бути надмірно обмежені окремими отримувачами державної допомоги або групами отримувачів державної допомоги, включаючи агрегаторів;

8) для участі в конкурсних торгах отримувачі державної допомоги повинні мати відповідний прилад обліку електричної енергії, що окремо вимірює споживання, коли потрібне додаткове зменшення попиту, або взяти на себе зобов'язання встановити такий прилад перед наданням державної допомоги на додаткове зменшення споживання електричної енергії. Вимоги щодо мінімального розміру ставки за скорочення споживання для отримувачів державної допомоги можуть застосовуватися надавачем державної допомоги з метою адміністративного спрощення – у цьому випадку розмір мінімальної ставки не повинен перевищувати 10 МВт та має бути дозволена агрегація для досягнення порогового значення;

9) надавач державної допомоги повинен встановити чіткі та об'єктивні критерії щодо початку здійснення отримувачем державної допомоги додаткового скорочення споживання електричної енергії;

10) додаткове скорочення споживання електричної енергії не повинно призводити до збільшення загального споживання газу. При цьому для державної допомоги на додаткове зменшення споживання електричної енергії в пікові години навантаження отримувачі державної допомоги повинні взяти на себе зобов'язання не споживати у непікові години навантаження більше 150 відсотків від обсягу додаткового скорочення споживання електричної енергії у пікові години навантаження;

11) отримувачі державної допомоги обираються шляхом проведення процесу конкурсних торгів на підставі найнижчої вартості одиниці додаткового скорочення споживання (у грн/МВт-год);

12) державна допомога надається кожному отримувачу державної допомоги на підставі фактично досягнутого додаткового скорочення споживання;

13) додаткове скорочення споживання, яке компенсується, має відбутися протягом періоду дії програми державної допомоги;

14) державна допомога, визначена цим пунктом, може поєднуватися з іншими заходами державної допомоги за умови уникнення надмірної компенсації суб'єктам господарювання шляхом забезпечення, зокрема, надання державної допомоги шляхом проведення процесу конкурсних торгів. При цьому державна допомога не може бути надана, якщо вона покриває допустимі витрати, які вже покриваються іншими заходами державної допомоги.

17. Державна допомога для прискорених інвестицій у секторах, стратегічних для переходу до безвуглецевої економіки, надається для стимулювання інвестицій в окремих галузях або сферах економіки для пришвидшення такого переходу та є допустимою при дотриманні умов, визначених в пунктах 4 – 7 цих критеріїв, за таких умов:

1) державна допомога надається для підтримки:

виробництва обладнання для переходу до безвуглецевої економіки, а саме: акумуляторів, сонячних панелей, вітрових турбін, теплових насосів, електролізерів та обладнання для використання та зберігання вуглецю; або

виробництва ключових компонентів, які є безпосередніми комплектуючими для виробництва вказаного в абзаці другому цього підпункту обладнання; або

виробництва або відновлення відповідної критичної сировини, перелік якої наведено у додатку 2 до цих критеріїв, необхідної для виробництва обладнання та ключових компонентів, указаних в абзацах другому та третьому цього підпункту;

2) допомога надається на підставі програми державної допомоги та з визначеним бюджетом;

3) отримувач державної допомоги повинен звернутися за отриманням державної допомоги до початку робіт над проєктом чи провадженням діяльності, або отримувач державної допомоги має підтвердження того, що право на отримання державної допомоги надано до початку робіт над проєктом чи провадженням діяльності;

звернення про отримання державної допомоги містить, зокрема, назву та категорію суб'єкта господарювання (малого, середнього або великого підприємства), опис проєкту, включно з датою його початку та припинення, місцезнаходження проєкту, на який надається державна допомога, перелік необхідних витрат, форму та обсяг державної допомоги;

Реалізація проєкту вважається розпочатою, а діяльність провадженою за наявності хоча б однієї з таких ознак:

отримувач державної допомоги розпочав будівельні роботи, пов'язані із здійсненням інвестицій; або

отримувач державної допомоги взяв на себе зобов'язання, підтверджені офіційними юридичними документами, щодо замовлення устаткування (обладнання); або

отримувач державної допомоги взяв на себе будь-яке інше зобов'язання, внаслідок якого інвестиції не можуть бути приведені в початковий стан.

Отримання прав власності на земельну ділянку, зокрема її купівля, та підготовчі роботи, зокрема такі, як отримання документів дозвільного характеру та проведення попередніх техніко-економічних досліджень, не вважаються початком виконання робіт з реалізації проєкту чи провадження діяльності.

У разі приєднання одного суб'єкта господарювання до іншого початком виконанням робіт над проєктом вважається придбання активів, безпосередньо пов'язаних із суб'єктом господарювання, який приєднується;

4) державна допомога надається у формі грантів, авансових платежів, що підлягають поверненню, субсидованих кредитів, гарантій, податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів за умови, що загальна номінальна вартість таких заходів не перевищує максимального розміру, визначеного в підпункті б цього пункту;

якщо державна допомога у формі гарантій чи субсидованих кредитів надається із залученням кредитних та інших фінансових установ як фінансових посередників, повинні бути дотримані вимоги, встановлені в підпункті 8 пункту 10 та підпункті 6 пункту 11 цих критеріїв, щоб забезпечити передачу в максимально можливому обсязі переваги державної допомоги кінцевим отримувачам державної допомоги;

5) допустимими витратами є інвестиційні витрати в матеріальні / нематеріальні активи;

Нематеріальні активи повинні:

залишатися пов'язаними з відповідним регіоном України і не повинні бути передані в інші регіони;

використовуватися переважно на виробництві, для цілей якого отримано державну допомогу;

підлягати амортизації;

бути придбані на ринкових умовах у третіх осіб, не пов'язаних із покупцем відносинами контролю;

бути включеними до активів отримувача державної допомоги;

бути пов'язаними з проєктом, для якого надається допомога, не менше п'яти років для суб'єктів великого підприємництва або трьох років для суб'єктів середнього та малого підприємництва;

б) максимальний розмір державної допомоги не може перевищувати 35 відсотків суми допустимих витрат, а загальна сума державної допомоги не може перевищувати 350 мільйонів євро за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком України на дату надання такої допомоги, на одного суб'єкта господарювання;

7) якщо державна допомога надається у формі податкових заходів, позик або гарантій, максимальний розмір державної допомоги, встановлений у підпункті 6 цього пункту, може бути збільшений на 5 відсотків. Для державної допомоги, що надається суб'єктам малого підприємництва, максимальний її розмір може бути додатково збільшений на 20 відсотків, а для суб'єктів середнього підприємництва – на 10 відсотків;

8) матеріальні та нематеріальні активи використовуються протягом періоду обслуговування діяльності, але не менше п'яти років (для суб'єктів великого підприємництва) та не менше трьох років (для суб'єктів середнього та малого підприємництва);

9) отримувач державної допомоги зобов'язаний підтвердити, що не здійснював переміщення протягом двох років, що передують зверненню про отримання державної допомоги, та не здійснюватиме його протягом двох років після завершення здійснення інвестицій; перед наданням державної допомоги та на основі інформації, наданої отримувачем державної допомоги, перелік якої наведено в додатку 3 до цих критеріїв, та зобов'язань, передбачених цим підпунктом, надавач державної допомоги повинен визначити ризики для інвестицій, які не можуть бути реалізовані без державної допомоги, і що немає ризику переміщення в межах між країною-членом Європейського Союзу та Україною у розумінні пункту 6 цих критеріїв;

10) державна допомога не може надаватися суб'єктам господарювання, які перебувають у скрутному становищі;

Надавачі державної допомоги повинні повідомити Уповноважений орган протягом 60 днів з дати надання державної допомоги про дату надання, суму допомоги, прийнятні витрати, особу отримувача державної допомоги, тип і місцезнаходження інвестиції, що підтримується на основі інформації, наданої отримувачем державної допомоги, перелік якої наведено у додатку 3 до цих критеріїв;

11) як виняток з вимог, передбачених підпунктом 2 цього пункту, в окремих випадках може бути надана індивідуальна державна допомога для переходу до безвуглецевої економіки у разі дотримання вимог, передбачених підпунктами 1, 3, 4, 5, 8 – 10 цього пункту, та таких вимог:

отримувач державної допомоги повинен надати обґрунтовані докази щодо можливості отримання ним державної допомоги від третьої сторони за межами території України для подібного проєкту, щодо якого буде надано державну допомогу, та повинен обґрунтувати неможливість реалізації проєкту на території України без отримання державної допомоги;

максимальний розмір державної допомоги не повинен перевищувати мінімальної суми, необхідної для заохочення отримувача державної допомоги розмістити інвестиції на території України – дефіциту фінансування; такий дефіцит фінансування розраховується як різниця між чистою приведеною вартістю очікуваних грошових потоків проєкту, для якого надається державна допомога, та чистою приведеною вартістю аналогічного проєкту, який

отримувач реалізував би поза межами території України з урахуванням допомоги від третьої сторони;

отримувач державної допомоги зобов'язаний використовувати для виробництва товарів, визначених у підпункті 1 цього пункту, найновішу комерційно доступну виробничу технологію щодо екологічних викидів.

Державна допомога, надана відповідно до цього пункту, може поєднуватися з будь-якою іншою державною допомогою, включно з незначною державною допомогою, щодо тих самих допустимих витрат, які частково або повністю перекриваються, якщо таке поєднання не призводить до перевищення максимального розміру державної допомоги, яка може надаватися.

18. Після прийняття рішення про надання державної допомоги протягом дванадцяти місяців з дати її надання, за винятком допомоги, наданої відповідно до пункту 17 цих критеріїв протягом шести місяців з її дати надання, або у випадку надання незаконної державної допомоги, щодо якої Уповноважений орган прийняв рішення про допустимість такої державної допомоги для конкуренції, протягом шести місяців після прийняття відповідного рішення Уповноваженим органом, надавач державної допомоги на власному офіційному вебсайті оприлюднює таку інформацію про:

- мету й форму державної допомоги;
- підстави надання державної допомоги;
- період надання державної допомоги;
- найменування отримувача державної допомоги, його категорію (мале, середнє або велике підприємництво) та вид його економічної діяльності;
- загальний обсяг державної допомоги та її частку в загальному обсязі витрат суб'єкта господарювання на здійснення господарської діяльності, на яку надається державна допомога.

19. Надавач державної допомоги забезпечує зберігання зазначеної інформації протягом десяти років.

Додаток 1 до критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що надається для розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України

Перелік видів господарської діяльності, на яку може бути надана державна допомога

КВЕД	Опис
05.10	Добування кам'яного вугілля
06.10	Добування сирої нафти
07.10	Добування залізних руд
07.29	Добування інших руд кольорових металів
08.91	Добування хімічних і мінеральних добрив
08.93	Добування солі
08.99	Інше добування корисних копалин і розробки кар'єрів, н.в
10.41	Виробництво олії та жирів
10.62	Виробництво крохмалю та крохмальних виробів
10.81	Виробництво цукру
11.06	Виробництво солоду
13.10	Підготовка та прядіння текстильних волокон
13.30	Оздоблення текстилю
13.95	Виробництво нетканих матеріалів та виробів з нетканих матеріалів, крім одягу
14.11	Виробництво шкіряного одягу
16.21	Виробництво шпону та деревних плит

Продовження додатка 1

17.11	Виробництво целюлози
17.12	Виробництво паперу та картону
19.10	Виробництво коксохімічної продукції
19.20	Виробництво продуктів переробки нафти
20.11	Виробництво промислових газів
20.12	Виробництво барвників і пігментів
20.13	Виробництво інших основних неорганічних хімічних речовин
20.14	Виробництво інших основних органічних хімічних речовин
20.15	Виробництво добрив та азотних сполук
20.16	Виробництво пластмас у первинних формах
20.17	Виробництво синтетичного каучуку в первинних формах
20.60	Виробництво штучних волокон
21.10	Виробництво основних фармацевтичних продуктів
23.11	Виробництво листового скла
23.13	Виробництво порожнистого скла
23.14	Виробництво скловолокна
23.19	Виробництво та обробка іншого скла, в тому числі технічного
23.20	Виробництво вогнетривких виробів
23.31	Виробництво керамічної плитки та плит
23.32	Виробництво цегли, черепиці та будівельних виробів з випаленої глини
23.41	Виробництво керамічних побутових та декоративних виробів
23.42	Виробництво керамічної сантехніки

Продовження додатка 1

23.51	Виробництво цементу
23.52	Виробництво вапна та гіпсу
23.99	Виробництво інших неметалевих мінеральних виробів, н.в
24.10	Виробництво основного чавуну та сталі та феросплавів
24.20	Виробництво труб, трубок, порожнистих профілів і відповідної арматури зі сталі
24.31	Холодне волочіння прутків
24.42	Виробництво алюмінію
24.43	Виробництво свинцю, цинку та олова
24.44	Виробництво міді
24.45	Виробництво інших кольорових металів
24.46	Переробка ядерного палива
24.51	Лиття чавуну

№ з/п	Код УКТЗЕД	Опис
1	2507 00	Каолін та інші глини каолінові, кальциновані або некальциновані:
2	0701	Картопля, свіжа або охолоджена
3	2103 20 00 00	Кетчуп та інші томатні соуси
4	0401	Молоко та вершки, незгущені та без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин
5	3501 10	Казеїн
6	1702	Лактоза та сироп лактози
7	0404 10	Молочна сироватка, видозмінена чи невидозмінена, згущена або незгущена, з доданням або без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин

Продовження додатка 1

8	2102 10 10 00	Дріжджі пекарські
9	3207	Готові пігменти, готові речовини-глушники для скла та готові барвники, склоподібні емалі та глазури, ангоби (шлікери), рідкі глянцевоальні речовини та аналогічні препарати видів, які використовують для виробництва кераміки, емалевих та скляних виробів; склоподібна фрита та інше скло у вигляді порошку, гранул або пластівців
10	3207 40	Склоподібна фрита та інші види скла у вигляді порошку, гранул або пластівців
11	8483	Вали трансмісійні (включаючи кулачкові та колінчасті) і кривошипи; корпуси підшипників, підшипники ковзання для валів; зубчасті передачі та шестерні; кулькові або роликові гвинтові передачі; коробки передач та інші варіатори швидкості, включаючи гідротрансформатори; маховики та шківви, включаючи поліспасти; муфти та пристрої для з'єднання валів (включаючи універсальні шарніри)

Додаток 2 до Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що надається для розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України

Перелік критичної сировини

1. сурма;
2. миш'як;
3. боксит/глинозем/алюміній;
4. барит;
5. берилій;
6. вісмут;
7. бор;
8. кобальт;
9. коксівне вугілля;
10. мідь;
11. польовий шпат;
12. плавиковий шпат;
13. галій;
14. германій;
15. гафній;
16. гелій;
17. важкі рідкоземельні елементи;
18. легкі рідкоземельні елементи;
19. літій;
20. магній;
21. марганець;
22. графіт;
23. нікель – клас акумулятора;
24. ніобій;
25. фосфатний камінь;
26. фосфор;
27. метали платинової групи;
28. скандій;
29. металевий кремній;
30. стронцій;

31. тантал;
 32. металевий титан;
 33. вольфрам;
 34. ванадій.
-

Додаток 3 до Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що надається для розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України

Інформація, яка має бути включена до форми заявки для отримання державної допомоги

1. Інформація про отримувача державної допомоги:
 - найменування, місцезнаходження, телефон, електронна адреса, код ЄДРПОУ, основний вид діяльності (код КВЕД);
 - заява про те, що отримувач державної допомоги не перебуває в скрутному становищі;
 - для програм державної допомоги: декларація про непереміщення та зобов'язання, перелічені підпункті 9 пункту 17 цих критеріїв.
2. Інформація про інвестиції, для яких надається державна допомога:
 - короткий опис інвестиції;
 - короткий опис очікуваних позитивних наслідків для відповідної території (наприклад, кількість створених або збережених робочих місць, науково-дослідна діяльність, навчання, створення кластера та можливий внесок проєкту в зелений та цифровий перехід регіональної економіки);
 - нормативно-правове регулювання;
 - запланований початок робіт та завершення інвестицій;
 - місцезнаходження інвестицій;
 - для індивідуальної державної допомоги, наданої згідно з підпунктом 11 пункту 17 цих критеріїв інформація про чинні (розпочаті) аналогічні інвестиції: місцезнаходження та сума чинних (розпочатих) інвестицій. Інформація про зв'язки між інвестиціями, які будуть зміцнені та/або започатковані інвестиціями, для яких надається державна допомога.
3. Інформація про фінансування інвестиції:
 - інвестиційні витрати та інші супутні витрати;
 - загальні допустимі витрати;
 - сума державної допомоги, необхідної для здійснення інвестицій;
 - інтенсивність державної допомоги;
 - для індивідуальної державної допомоги: аналіз дефіциту фінансування, включаючи бізнес-план і розрахунки чистої приведеної вартості у разі реалізації інвестиційного проєкту з державною допомогою та без державної допомоги, із

зазначенням розрахункових інвестиційних витрат, операційних витрат, доходів і кінцевої вартості в обох сценаріях (у форматі Excel), з відповідним підтвердженням.

4. Інформація про потребу в державній допомозі та її очікуваний вплив:

коротке пояснення потреби в державній допомозі та стосовно її впливу на рішення щодо інвестування або рішення щодо розміщення. Пояснення має включати інформацію щодо альтернативного рішення про інвестування або рішення щодо розміщення у разі, якщо державна допомога не надаватиметься;

для індивідуальної державної допомоги отримувач державної допомоги повинен надати обґрунтовані докази можливості отримання ним допомоги від третьої сторони за межами території України для подібного проекту, щодо якого буде надано державну допомогу, та повинен продемонструвати, що без державної допомоги зазначений проєкт не реалізуватиметься на території України.
